

forhøjelser for tiden, og dels egner told sig ikke i den øjeblikkelige situation, hvor det også drejer sig om at søge at skaffe valutabalace overfor de enkelte lande, da told jo almindeligvis må virke generelt og ens overfor alle lande, rent bortset fra, at toldforhøjelser kan fremkalde modaktioner mod vor eksport. Kronesænkning, der også har generel virkning og derfor også kun kan anvendes, når det gælder om at påvirke den totale balance, behandles meget indgående og indkorporeres blandt de midler, der anses for anvendelige i visse situationer, hvor vore indkomster varigt svigter; men det slås fast, at det er et middel, der ikke kan og bør bruges ofte, og at den varige virkning er betinget af, at valutadevalueringen ikke følges af en stigning i løn- og omkostningsniveauet.

Efter at man således har begrænset og delvis elimineret de forskellige midler til betalingsbalancens genoprettelse, ender man i de direkte restriktioner, importreguleringen, både fordi den kan begrænse importen og gøre det i forskellig grad overfor de forskellige lande, og fordi man anser den for det bedste handelspolitiske middel under de tosidede handelsaftaler, og endelig og ikke mindst fordi man mener, at importregulering kan anvendes til at opretholde beskæftigelsen, der jo er det i afhandlingerne fastslåede mål fremfor alt.

Vel hedder det i den konklusion, der nås frem til i slutningen af betænkningens kapitel V, at man bør tilstræbe at undgå direkte importrestriktioner, fordi de er behæftet med en række ulemper, hvoraf man dog i dette samlende afsnit kun hører om de indenlandske ulemper (varefordyrelse, udelukkelse af effektiv konkurrence, stivhed i handelens struktur m. m.) og glemmer de udenrigske. Betænkningen kommer til det resultat, at der indtil videre ikke er nogen vej udenom importregulering, og man får ved gennemlæsningen af de lange udredninger det indtryk, at det er afhandlingernes mening, at i virkeligheden må importreguleringen altid anvendes, når man f. eks. under konjunkturedgang vil opretholde den høje beskæftigelse.

Som allerede nævnt har kommissionsbetænkningen allerede i starten fået slagside, fordi den opstiller den høje beskæftigelse uden inflatorisk udvikling som hovedformål, og nederlaget bliver endeligt, når den derefter vil anvende importreguleringen til under alle omstændigheder at fastholde både beskæftigelsen og betalingsbalancen.

Indtræffer der — hvad enten det skyldes, at vort omkostningsniveau er for højt og nedsætter vor eksport, eller at internationale konjunkturer med prisfald m. v. formindsker vor indkomst udefra — forstyrrelse i vor betalingsbalance samtidig med nedgang i den indenlandske beskæftigelse, vil man gribe til importbegrænsning; den skal dels beskytte vor produktion og sætte beskæftigelsen op, dels formindskes vor import.

Overfor dette må man henvise til betænkningens kapitel II, hvor det klart vises, at den fremkaldte forøgede aktivitet vil medføre en større import, der ikke kan klares med de forringede eksportindtægter. Det er meget indgående påvist, at en indenlandsk aktivitet, for hvilken der ikke er valutarisk basis, vil resultere i uligevægt på betalingsbalancen.

Videre godtgøres det, at de forringede eksportindtægter, altså en nedgang i landets indtægter, må følges af en nedgang i reallønnen. Men det vises yderligere, at en sådan nedgang i reallønnen vanskeligt kan gennemføres, når der er høj beskæftigelse, fordi arbejdere og producenter vil stå stærkt henholdsvis overfor arbejdsgivere og forbrugere. Man vil altså ikke kunne få løn- og omkostningsniveauet ned og derigennem nå frem til den større konkurrenceevne, der alene kunne bringe vor betalingsbalance i orden igen.

Der er da kronedevaluering som udvej. Men heller ikke den løser problemet med det forringede bytteforhold overfor udlandet; ganske vist vil vor konkurrenceevne foreløbig forbedres, men under den høje beskæftigelse vil man ikke kunne regne med, at man kan fastholde det gældende løn- og omkostningsniveau dels fordi importpriserne vil stige, dels fordi der vil rejse sig krav om lønstigninger, der vanskeligt kan afvises, navnlig da eksporterhvervene vil opretholde deres indkomster; reallønnen vil atter stige mod sit tidligere stade og fordelene ved devalueringen vil svinde.

Så er der tilbage en yderligere skærpelse af importreguleringen, men den vil først strande på, at den høje produktive aktivitet vil kræve import, der tilmed nu vil være dyrere. Og så kommer det andet vigtige moment, at importbegrænsning og end